

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-472/13

Andre Lawrence Shepherd
κατά
Bundesrepublik Deutschland

(αίτηση του Bayerisches Verwaltungsgericht München
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης)

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Άσυλο — Οδηγία 2004/83/ΕΚ — Άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχεία β', γ' και ε' — Ελάχιστες απαιτήσεις για την υπαγωγή των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων στο καθεστώς πρόσφυγα — Προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα — Πράξεις δίωξης — Ποινική δίωξη και επιβολή ποινής σε μέλος των ενόπλων δυνάμεων των Ηνωμένων Πολιτειών λόγω της άρνησής του να υπηρετήσει στο Ιράκ»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 26ης Φεβρουαρίου 2015

1. *Συνοριακοί έλεγχοι, άσυλο και μετανάστευση — Πολιτική ασύλου — Καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας — Οδηγία 2004/83 — Προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα — Έννοια των «πράξεων δίωξης» — Ποινική δίωξη και επιβολή κυρώσεων σε μέλος των ενόπλων δυνάμεων κατόπιν άρνησης εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη — Περιστάσεις που πρέπει να συντρέχουν*

(Οδηγία 2004/83 του Συμβουλίου, άρθρο 9 § 2, στοιχείο ε')

2. *Συνοριακοί έλεγχοι, άσυλο και μετανάστευση — Πολιτική ασύλου — Καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας — Οδηγία 2004/83 — Προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα — Έννοια των «πράξεων δίωξης» — Δυσανάλογη ή μεροληπτική ποινική δίωξη ή επιβολή κυρώσεων — Ποινική δίωξη και επιβολή ποινής σε μέλος των ενόπλων δυνάμεων των Ηνωμένων Πολιτειών λόγω της άρνησής του να υπηρετήσει στο Ιράκ — Δεν έχει δυσανάλογο ή μεροληπτικό χαρακτήρα — Εξακρίβωση από τις εθνικές αρχές*

(Οδηγία 2004/83 του Συμβουλίου, άρθρο 9 § 2, στοιχεία β', γ' και ε')

1. Οι διατάξεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, έχουν την έννοια ότι:

- καλύπτουν όλο το στρατιωτικό προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού που ασκεί καθήκοντα διοικητικής μέριμνας ή τεχνικής υποστήριξης,
- καλύπτουν την περίπτωση στην οποία η ίδια η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιελάμβανε, σε ορισμένη σύρραξη, τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου, καθώς και τις περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών την υπαγωγή του στο καθεστώς πρόσφυγα δεν θα μετείχε παρά έμμεσα μόνο στη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων, καθόσον θα μπορούσε ευλόγως να πιθανολογηθεί ότι με την άσκηση των καθηκόντων του θα παρείχε συνδρομή απαραίτητη για την προετοιμασία και τη διάπραξή τους,
- καλύπτουν όχι μόνο τις περιπτώσεις στις οποίες έχει αποδειχθεί ότι έχουν ήδη διαπραχθεί εγκλήματα πολέμου ή ότι τα εγκλήματα αυτά εμπίπτουν ενδεχομένως στη δικαιοδοσία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, αλλά και τις περιπτώσεις στις οποίες ο αιτών την υπαγωγή του στο καθεστώς πρόσφυγα μπορεί να αποδείξει ότι η διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων είναι πιθανότατη,
- η αξιολόγηση των περιστατικών στην οποία καλούνται να προβαίνουν, υπό τον έλεγχο των δικαστηρίων, μόνο οι εθνικές αρχές, προκειμένου να προσδώσουν ορισμένο νομικό χαρακτηρισμό στην εκπλήρωση της συγκεκριμένης στρατιωτικής θητείας, πρέπει να στηρίζεται σε ένα σύνολο ενδείξεων, από τις οποίες να μπορεί να αποδειχθεί, αν ληφθούν υπόψη όλες οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, και ιδίως τα συναφή στοιχεία που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης σχετικά με την αίτηση και τα στοιχεία σχετικά με την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, ότι η εκπλήρωση της θητείας καθιστά πιθανή τη διάπραξη των εγκλημάτων πολέμου, όπως ισχυρίζεται ο αιτών,
- κατά την αξιολόγηση στην οποία καλούνται να προβαίνουν οι εθνικές αρχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το γεγονός ότι η στρατιωτική επέμβαση άρχισε με εντολή του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή με τη συναίνεση της διεθνούς κοινότητας και το γεγονός ότι το κράτος ή τα κράτη που διεξάγουν τις πολεμικές επιχειρήσεις τιμωρούν τα εγκλήματα πολέμου, και
- η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας πρέπει να αποτελεί το μόνο μέσο που έχει στη διάθεσή του ο αιτών την υπαγωγή του στο καθεστώς πρόσφυγα για να αποφύγει τη συμμετοχή του στα κατά τους ισχυρισμούς του τελούμενα εγκλήματα πολέμου και, κατά συνέπεια, αν ο αιτών αυτός δεν έχει κάνει χρήση της διαδικασίας που προβλέπεται για τους αρνητές στράτευσης και τους αντιρρησίες συνείδησης, αποκλείεται οποιαδήποτε προστασία βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83, εκτός αν ο εν λόγω αιτών αποδείξει ότι δεν είχε τη δυνατότητα να επιτύχει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την εφαρμογή καμιάς τέτοιας διαδικασίας.

(βλ. σκέψεις 30, 31, 33-43, 45, 46, διατακτ. 1)

2. Στην περίπτωση κατά την οποία οι εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εξέταση της αίτησης χορήγησης ασύλου σε πρόσωπο που αρνείται να εκπληρώσει τη στρατιωτική θητεία του αποφανθούν ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι η εν λόγω θητεία θα συνεπαγόταν τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2004/83, σχετικά με τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, οι διατάξεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας αυτής έχουν την έννοια ότι οι κυρώσεις που ενδέχεται να επιβληθούν στον αιτούντα τη χορήγηση ασύλου, όπως είναι η καταδίκη σε ποινή φυλάκισης ή η απόταξη, δεν μπορούν να θεωρηθούν, σε σχέση με τη νόμιμη άσκηση από το ενδιαφερόμενο κράτος του δικαιώματός του να διατηρεί ένοπλες δυνάμεις, δυσανάλογες ή εισάγουσες διακρίσεις σε τέτοιο βαθμό, ώστε να καταλέγονται μεταξύ των πράξεων δίωξης για τις οποίες κάνουν λόγο οι διατάξεις αυτές. Στις εν λόγω εθνικές αρχές εναπόκειται πάντως να το εξακριβώσουν.

(βλ. σκέψεις 48, 56, διατακτ. 2)